

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

4 октомври 2018 година (*1)

„Преюдициално запитване — Защита на потребителите — Директива 2005/29/ЕО — Член 2, букви б) и г) — Директива 2011/83/ЕС — Член 2, точка 2 — Понятията „търговец“ и „търговски практики“

По дело С-105/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Административен съд Варна (България) с акт от 16 февруари 2017 г., постъпил в Съда на 28 февруари 2017 г., в рамките на производство по дело

Комисия за защита на потребителите

срещу

Е. К.,

с участието на:

Варненска окръжна прокуратура

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: J. L. da Cruz Vilaça, председател на състава, E. Levits, A. Borg Barthet (докладчик), M. Berger и F. Biltgen, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за германското правителство, от T. Henze, M. Hellmann и J. Techert, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от A. Cleenewerck de Crayencour, Й. Маринова, G. Goddin и N. Ruiz García, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 31 май 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

¹Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 2, букви б) и г) от Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към

потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) ([ОВ L 149, 2005 г., стр. 22](#); Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 260).

²Запитването е отправено в рамките на спор между г-жа Е. К. и Комисията за защита на потребителите (България) (наричана по-нататък „КЗП“) по повод на издаденото от последната наказателно постановление за налагане на г-жа К. на административни наказания „глоба“, поради това че във връзка с публикувани на интернет сайт обяви за продажба на стоки тя не е предоставила информация на потребителите.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2005/29

³Член 2 от Директива 2005/29 гласи:

„За целите на настоящата директива:

- a) „потребител“ означава всяко физическо лице, което по смисъла на търговските практики[,] обхванати от тази директива, осъществява дейност с предмет извън неговото занятие, работа или професия;
- b) „търговец“ означава всяко физическо или юридическо лице[,] което, по смисъла на търговските практики[,] обхванати от тази директива, осъществява дейност с предмет[,] свързан с неговото занятие, работа или професия[,] или всяко лице[,] което действа от името [...]или за сметка на търговеца;

[...]

¹⁾ „търговски практики от търговците към потребителите“ [...] са всяко действие, бездействие[,] поведение или представяне, търговски съобщения, включително реклама и маркетинг, извършвани от търговец, пряко свързан[и] с [рекламиране], продажба или доставка на стока до потребители.

[...].“

⁴Член 3, параграф 1 от тази директива гласи следното:

„Настоящата директива се прилага по отношение на нелоялни търговски практики от страна на търговците към потребителите, съгласно разпоредбата на член 5, преди, по време на и след търговска сделка във връзка със стока“.

Директива 2011/83/ЕС

⁵Член 2 от Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите, за изменение на

Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([ОВ L 304, 2011 г., стр. 64](#)) гласи:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- 1) „потребител“ означава всяко физическо лице, което като страна по договори, попадащи в приложното поле на настоящата директива, действа извън рамките на своята търговска или стопанска дейност, занаят или професия;
- 2) „търговец“ означава всяко физическо лице или юридическо лице, независимо дали е частна или държавна собственост, което действа, включително чрез посредничеството на друго лице, действащо от негово име или за негова сметка, за цели, които влизат в рамките на неговата търговска или стопанска дейност, занаят или професия във връзка с договори, попадащи в приложното поле на настоящата директива;

[...]“.

⁶Съгласно член 3, параграф 1 от тази директива същата „се прилага при условията и до степента, предвидени в разпоредбите ѝ, към всички договори, сключени между търговец и потребител“.

⁷Член 6, параграф 1 от посочената директива определя информацията, която търговецът трябва да предостави преди потребителят да се обвърже с договор от разстояние или договор извън търговския обект, или от съответно предложение за сключване на договор.

⁸Член 9, параграф 1 от същата директива предвижда, че потребителят разполага със срок от 14 дни за отказ от договор от разстояние или от договор извън търговския обект.

Българското право

⁹Членове 47 и 50 от Закона за защита на потребителите (обн. ДВ. бр. 99 от 9 декември 2005 г.) в редакцията му, приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „ЗЗП“), транспонират в българския правен ред съответно членове 6 и 9 от Директива 2011/83, първият от които се отнася до изискванията за предоставяне на информация при договорите от разстояние, а вторият — до правото на отказ.

¹⁰Член 204 от ЗЗП гласи следното:

„За неизпълнение на задълженията за предоставяне на информация на потребител по чл. 47, ал. 1—3, 5—7, чл. 48 и 49 на физическите лица се налага глоба от 100 до 1000 лв., а на едноличните търговци и юридическите лица — имуществена санкция, в размер от 500 до 3000 лв. за всеки отделен случай“.

¹¹Член 207, параграф 1 от ЗЗП предвижда:

„На лице, което възпрепятства правото на потребител по чл. 50 да се откаже от сключения договор от разстояние или от договор извън търговския обект, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 3000 лв. за всеки отделен случай“.

¹²Съгласно параграф 13, точка 2 от Допълнителните разпоредби на ЗЗП:

„Търговец“ е всяко физическо или юридическо лице, което продава или предлага за продажба стоки, предоставя услуги или сключва договор с потребител като част от своята търговска или професионална дейност в публичния или в частния сектор, както и всяко лице, което действа от негово име и за негова сметка“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

¹³Потребител закупува часовник чрез интернет сайта www.olx.bg при условията на договор за продажба от разстояние. Той подава жалба до КЗП, след като преценява, че въпросният часовник не притежава качествата, заявени в публикуваната на този сайт обява, и след като доставилото го лице отказва да го приеме обратно срещу връщане на платената сума.

¹⁴След проверка КЗП установява, че г-жа К., регистрирала в посочения сайт профил „eveto-ZZ“, е продавачът на часовника. Според дружеството, стопанисващо интернет сайта www.olx.bg, потребителят на този профил има общо осем публикувани обяви за продажба на различни стоки, сред които и въпросният часовник.

¹⁵От акта за преюдициално запитване е видно, че след като отваря посочения сайт, КЗП констатира, че към 10 декември 2014 г. потребителят на профила „eveto-ZZ“ все още има в този сайт осем обяви за продажба на различни стоки.

¹⁶На 27 февруари 2015 г. КЗП съставя на г-жа К. акт за установяване на административно нарушение и след това с наказателно постановление ѝ налага няколко административни наказания „глоба“ на основание членове 204 и 207 от ЗЗП за нарушение на член 47, параграф 1, точки 1, 2, 3, 5, 7, 8 и 12 и на член 50 от ЗЗП. Според КЗП в нито една от посочените обяви г-жа К. не е посочила името, адреса и електронната поща на търговеца, крайната цена на продаваната стока с включени всички данъци и такси, условията за заплащане, доставка и изпълнение, правото на потребителя да се откаже от договора за продажба от разстояние, условията, срока и начина за упражняване на това право, нито е напomenила за наличието на законова гаранция за съответствие на продаваната стока с договора за продажба.

¹⁷Г-жа К. обжалва наказателното постановление пред Варненския районен съд (България). С решение от 22 март 2016 г. този съд отменя посоченото наказателно постановление, по съображение че г-жа К. няма качеството на

търговец по смисъла на параграф 13, точка 2 от Допълнителните разпоредби на ЗЗП и по смисъла на Директива 2005/29.

¹⁸КЗП подава касационна жалба срещу това решение пред запитващата юрисдикция, Административен съд Варна. Запитващата юрисдикция отбелязва най-напред, че в интернет масово се предлагат и купуват стоки за широко потребление. След това тя припомня, че целта на Директива 2005/29 е да се осигури високо ниво на защита на потребителите. В този контекст се пита по същество дали в случай като разглеждания в главното производство, при който физическо лице продава в интернет сравнително голям брой стоки със значителна стойност, това лице има качеството на търговец по смисъла на Директива 2005/29.

¹⁹При тези обстоятелства Административен съд Варна решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Следва ли член 2, буква б) и буква г) от Директива [2005/29] да се тълкуват в смисъл, че действие на физическо лице, регистрирано в интернет сайт за продажба на стоки и публикувало едновременно общо осем броя обяви за продажба на различни стоки чрез сайта, е действие на търговец по смисъла на легалната дефиниция съгласно член 2, буква б) и представлява търговска практика от страна на търговец към потребители по смисъла на член 2, буква г) и попада ли в обхвата на Директивата съгласно член 3, параграф 1?“.

По преюдициалния въпрос

²⁰С въпроса си запитващата юрисдикция по същество пита, от една страна, дали физическо лице, което публикува на интернет сайт едновременно известен брой обяви за продажба на нови и употребявани стоки, може да бъде квалифицирано като „търговец“ по смисъла на член 2, буква б) от Директива 2005/29, и от друга страна, дали такива действия представляват „търговска практика“ по смисъла на член 2, буква г) от тази директива.

²¹Като начало следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда той трябва да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът трябва да преформулира въпросите, които са му зададени, и в този контекст да тълкува всички разпоредби от правото на Съюза, които са необходими на националните юрисдикции, за да се произнасят по споровете, с които са сезирани, дори тези разпоредби да не са изрично посочени във въпросите, отправени от тези юрисдикции до Съда (решение от 19 октомври 2017 г., *Otero Ramos*, [C-531/15](#), [EU:C:2017:789](#), т. 39 и цитираната съдебна практика).

²²Поради това, въпреки че запитващата юрисдикция формално ограничава въпроса си само до тълкуването на разпоредбите на Директива 2005/29,

Съдът трябва да извлече от цялата информация, предоставена от националната юрисдикция, и по-специално от мотивите на акта за преюдициално запитване, разпоредбите от правото на Съюза, които изискват тълкуване предвид предмета на спора (вж. в този смисъл решение от 19 октомври 2017 г., Otero Ramos, [C-531/15](#), [EU:C:2017:789](#), т. 40 и цитираната съдебна практика).

²³В случая от акта за преюдициалното запитване става ясно, че с приложимите към спора в главното производство национални разпоредби, а именно членове 47 и 50 от ЗЗП, в българския правен ред се транспонират съответно членове 6 и 9 от Директива 2011/83. С преюдициалния си въпрос обаче запитващата юрисдикция — която иска по-специално да разбере дали физическо лице, като това в случая по главното производство, което публикува на интернет сайт едновременно няколко обяви за продажба на нови и употребявани стоки, може да бъде квалифицирано като „търговец“ и трябва като такъв да спазва изискванията, посочени в тези членове — търси тълкуване само на Директива 2005/29.

²⁴В този контекст следва да се приеме, че запитващата юрисдикция пита по същество, от една страна, дали физическо лице, което публикува на интернет сайт едновременно известен брой обяви за продажба на нови и употребявани стоки, може да бъде квалифицирано като „търговец“ по смисъла на член 2, буква б) от Директива 2005/29 и на член 2, точка 2 от Директива 2011/83, и от друга страна, дали такива действия представляват „търговска практика“ по смисъла на член 2, буква г) от Директива 2005/29.

²⁵Що се отнася, на първо място, до понятието „търговец“, следва да се припомни, че член 2, буква б) от Директива 2005/29 дефинира търговеца като „всяко физическо или юридическо лице, което, по смисъла на търговските практики[,] обхванати от настоящата директива, осъществява дейност с предмет[,] свързан с неговото занятие, работа или професия[,] или всяко лице, което действа от името [...]или за сметка на търговеца“.

²⁶От своя страна член 2, точка 2 от Директива 2011/83 дефинира търговеца като „всяко физическо лице или юридическо лице, независимо дали е частна или държавна собственост, което действа, включително чрез посредничеството на друго лице, действащо от негово име или за негова сметка, за цели, които влизат в рамките на неговата търговска или стопанска дейност, занаят или професия във връзка с договори, попадащи в приложното поле на настоящата директива“.

²⁷В този смисъл понятието „търговец“ е дефинирано по почти идентичен начин в Директиви 2005/29 и 2011/83.

²⁸Освен това, както отбелязва генералният адвокат в точка 32 от заключението си, в основата както на Директива 2005/29, така и на Директива 2011/83 стои член 114 ДФЕС и в това отношение те преследват еднакви цели, а именно да допринесат за правилното функциониране на вътрешния пазар и да

гарантират високо равнище на защита на потребителите в законовата, подзаконовата и административна рамка, която обхващат.

²⁹Поради това следва да се приеме, както прави генералният адвокат в точка 39 от заключението си, че понятието „търговец“, така както е определено в рамките на тези директиви, трябва да се тълкува еднакво.

³⁰Следва да се отбележи обаче, че видно от редакцията на член 2, буква б) от Директива 2005/29, законодателят на Съюза утвърждава особено широко разбиране за понятието „търговец“, което обхваща „всяко физическо или юридическо лице“, доколкото то упражнява платена дейност, като от приложното поле на това понятие не се изключват нито субектите, преследващи изпълнението на определена задача в общ интерес, нито публичноправните субекти (решение от 3 октомври 2013 г., *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs*, [C-59/12](#), [EU:C:2013:634](#), т. 32).

³¹Същото важи и по отношение на член 2, точка 2 от Директива 2011/83, доколкото тази разпоредба, от една страна, както бе припомнено в точка 26 от настоящото решение, се отнася изрично до „всяко физическо или юридическо лице, независимо дали е частна или държавна собственост“, и от друга страна, както бе посочено в точка 29 от настоящото решение, трябва да се тълкува също както член 2, буква б) от Директива 2005/29.

³²Освен това от формулировката на член 2, буква б) от Директива 2005/29 и на член 2, точка 2 от Директива 2011/83 е видно, че за да бъде квалифицирано като „търговец“, е необходимо съответното лице да действа „за цели, които влизат в рамките на неговата търговска или стопанска дейност, занаят или професия“ или от името или за сметка на търговец.

³³В това отношение следва да се констатира, че с оглед на самата формулировка на дефинициите по член 2, букви а) и б) от Директива 2005/29 и по член 2, точки 1 и 2 от Директива 2011/83 смисълът и обхватът на използваното в тези разпоредби понятие „търговец“ трябва да се определят във връзка със съответстващото му, но противоположно понятие „потребител“, с което се означава всяко физическо лице, което не е заето с осъществяването на стопанска или търговска дейност по занятие (вж. в този смисъл решение от 3 октомври 2013 г., *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs*, [C-59/12](#), [EU:C:2013:634](#), т. 33 и цитираната съдебна практика).

³⁴От практиката на Съда следва, че потребителят е в положение на по-слаба страна спрямо търговеца, тъй като трябва да се счита, че той е по-малко информиран, икономически по-слаб и с по-малко юридически опит в сравнение с неговия съдоговорител (решения от 3 октомври 2013 г., *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs*, [C-59/12](#), [EU:C:2013:634](#), т. 35 и от 17 май 2018 г., *Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen*, [C-147/16](#), [EU:C:2018:320](#), т. 54).

³⁵Следователно понятието „търговец“ по смисъла на член 2, буква б) от Директива 2005/29 и на член 2, точка 2 от Директива 2011/83 е функционално

понятие, предполагащо преценка дали договорното правоотношение или търговската практика попада сред дейностите, които лицето извършва по занятие (вж. по аналогия решение от 17 май 2018 г., Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, [C-147/16](#), [EU:C:2018:320](#), т. [55](#) и цитираната съдебна практика).

³⁶Ето защо, за да се разглежда като „търговец“ по смисъла на член 2, буква б) от Директива 2005/29 и на член 2, точка 2 от Директива 2011/83, съответното физическо или юридическо лице трябва да действа „за цели, които влизат в рамките на неговата търговска или стопанска дейност, занаят или професия“ или от името или за сметка на търговец.

³⁷Що се отнася до въпроса дали физическо лице като ответницата в главното производство попада в обхвата на понятието „търговец“ по смисъла на тези разпоредби, важно е да се подчертае, както прави в точка 50 от заключението си генералният адвокат, че квалифицирането като „търговец“ трябва да се извършва „самостоятелно за всеки отделен случай“. Затова запитващата юрисдикция ще трябва да провери въз основа на всички данни от фактическа страна, с които разполага, дали физическо лице, като това в случая по главното производство, което е публикувало едновременно на онлайн платформа осем обяви за продажба на нови и употребявани стоки, е действало за „цели, които влизат в рамките на неговата търговска или стопанска дейност, занаят или професия“ или от името или за сметка на търговец.

³⁸Както посочва генералният адвокат в точка 51 от заключението си, в рамките на този анализ запитващата юрисдикция ще трябва по-специално да провери дали продажбата чрез онлайн-платформата е била реализирана организирано, дали тази продажба е с цел печалба, дали продавачът разполага с информация и технически познания — каквито потребителят може да няма — относно предлаганите за продажба стоки, така че е в по-изгодна позиция спрямо този потребител, дали продавачът има правен статут, който му позволява да извършва търговски сделки, и в каква степен онлайн-продажбата е свързана с търговската или професионалната дейност на продавача, дали продавачът се облага с ДДС, дали продавачът, действащ от името на определен търговец или за негова сметка или чрез посредничеството на друго лице, действащо от негово име и за негова сметка, е получил възнаграждение или стимул, дали продавачът купува нови или употребявани стоки с цел да ги препродаде, придавайки съответно на тази дейност регулярен характер, определена честота и/или успоредност спрямо търговската или професионалната си дейност, дали всички продавани стоки са от един вид или с еднаква стойност, по-специално дали предлагането се свежда до ограничен брой стоки.

³⁹Следва да се отбележи, че изброените в предходната точка критерии не са нито изчерпателни, нито изключителни, поради което по принцип изпълнението на един или няколко от тези критерии само по себе си не е

определящо за квалификацията, която трябва да се даде на онлайн продавача от гледна точка на понятието „търговец“.

⁴⁰Ето защо това, че продажбата се извършва с цел печалба или това, че дадено лице публикува едновременно на онлайн платформа известен брой обяви за продажба на нови и употребявани стоки, само по себе си не е достатъчно, за да се квалифицира това лице като „търговец“ по смисъла на член 2, буква б) от Директива 2005/29 и на член 2, точка 2 от Директива 2011/83.

⁴¹Що се отнася, на второ място, до въпроса дали действията на физическо лице, като ответницата в главното производство, представляват „търговска практика“ по смисъла на член 2, буква г) от Директива 2005/29, следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика тази разпоредба съдържа изключително обширна дефиниция на понятието „търговски практики“, определяйки ги като „всяко действие, бездействие, поведение или представяне, търговски съобщения, включително реклама и маркетинг, извършвани от търговец, пряко свързан[и] с [рекламиране], продажба или доставка на стока до потребители“ (вж. решение от 19 септември 2013 г., *CHS Tour Services*, [C-435/11](#), [EU:C:2013:574](#), т. [27](#) и цитираната съдебна практика).

⁴²За да се приеме, че разглежданите действия представляват „търговска практика“ по смисъла на тази разпоредба, съответно трябва да се установи, от една страна, че те може да се квалифицират като „практика с търговски характер“, т.е. че се извършват от търговец, и от друга страна, че представляват действие, бездействие, поведение или представяне, търговски съобщения, „пряко свързан[и] с [рекламиране], продажба или доставка на стока до потребители“ (вж. в този смисъл решение от 17 октомври 2013 г., *RLvS*, [C-391/12](#), [EU:C:2013:669](#), т. [37](#)).

⁴³От изложеното по-горе следва, че „търговска практика“ по смисъла на Директива 2005/29 е налице само ако съответната практика се прилага от „търговец“ по смисъла на член 2, буква б) от тази директива.

⁴⁴Следва обаче да се припомни, че както бе уточнено в точка 40 от настоящото решение, фактът, че продажбата се извършва с цел печалба или фактът, че дадено физическо лице публикува на онлайн платформа едновременно известен брой обяви за продажба на нови и употребявани стоки, сам по себе си не е достатъчен, за да се квалифицира това лице като „търговец“ по смисъла на тази разпоредба. От това следва, че действия като разглежданите в главното производство не биха могли да бъдат квалифицирани като „търговска практика“ по смисъла на член 2, буква г) от Директива 2005/29.

⁴⁵С оглед на гореизложените съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 2, букви б) и г) от Директива 2005/29 и член 2, точка 2 от Директива 2011/83 трябва да се тълкуват в смисъл, че физическо лице, което публикува на интернет сайт едновременно известен брой обяви за продажба на нови и употребявани стоки, като ответницата в главното производство, би

могло да бъде квалифицирано като „търговец“ и такива действия биха могли да представляват „търговска практика“ само когато това лице действа за цели, които влизат в рамките на неговата търговска или стопанска дейност, занаят или професия, което запитващата юрисдикция трябва да провери с оглед на всички релевантни за случая обстоятелства.

По съдебните разноски

⁴⁶С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Член 2, букви б) и г) от Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) и член 2, точка 2 от Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета трябва да се тълкуват в смисъл, че физическо лице, което публикува на интернет сайт едновременно известен брой обяви за продажба на нови и употребявани стоки, като ответницата в главното производство, би могло да бъде квалифицирано като „търговец“ и такива действия биха могли да представляват „търговска практика“ само когато това лице действа за цели, които влизат в рамките на неговата търговска или стопанска дейност, занаят или професия, което запитващата юрисдикция трябва да провери с оглед на всички релевантни за случая обстоятелства.

Da Cruz Vilaça

Levits

Borg Barthet

Berger

Biltgen

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 4 октомври 2018 година.

Секретар

A. Calot Escobar

Председател на пети състав

J. L. da Cruz Vilaça